

NACIONALISMUS

POSITIVNÍ NEBO NEGATIVNÍ HODNOTA?

Je národní či státní?

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

MODERNÍ NÁROD

1. Občanská pospolitosť rovnoprávných jedinců
2. Každý z nich si je vědom své příslušnosti k národu
3. Národní pospolitosť, k níž jedinec patří (se hlásí), prošla shodnou historií
4. Je konstruktem (sestaveným ze souboru tradic a z nich vyplývajících požadovaných „správných“ národních vzorců chování a odvržených tradic „nesprávných“ – vzorce a jejich hodnocení se mohou v průběhu času měnit)

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

HISTORICKÉ PŘEDPOKLADY VZNIKU MODERNÍHO NÁRODA

- ▶ Osvícenství
- ▶ Rozpad feudální, předmoderní společnosti
- ▶ Industrializace
- ▶ Váha vzdělání a váha slova psaného a tištěného
- ▶ Nárůst významu inteligence
- ▶ Rozpad tradiční stavovské společnosti
- ▶ Masová (moderní) společnost

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

PŘEDMODERNÍ NÁROD

- ▶ Chybí kolektivní identita
- ▶ Sociální exkluzivita – jen pro vyšší vrstvy
- ▶ Chybí nejen masová mobilizace, ale i snaha mobilizovat masy
- ▶ Příslušnost k předmodernímu národu vázána na panovníka či na dynastii a teprve jejich prostřednictvím k dalším příslušníkům („čeled’ sv. Václava“)
- ▶ Chybějí další identifikační znaky – užívání jednotného jazyka, národní symboly a mýty
- ▶ Národnostně zabarvené nářky a útoky však existují (Dalimilova kronika a Sachsenspiegel- sbírka právních norem sestavená Eikem von Repkow)

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Sachsenspiegel – Kronika tzv. Dalimila

Nahoře kurfiřti – duchovní – pod nimi světští – český král chybí (vyobrazení z exempláře Heidelberské Univ. knihovny z cca 1300)

Dalimilova kronika, iluminace z tzv. Pařížského zlomku – říšské vojsko táhne, král před císařem? Národní knihovna v Praze

Pískovcové reliéfy 7 kurfiřtů z téže doby - český král nechybí - Zemské muzeum v Mohuči

VYMEZENÍ NÁRODA

- ▶ Hranice – ten, kdo žije na území státu a přijal z své zvyky/tradice obyvatel toho území (Rakousko+Švýcarsko+USA)
- ▶ Jazyk – kdo mluví národním jazykem (Češi)
- ▶ Víra – náboženství, či společně sdílené hodnoty (Irsko x Anglie a Wales, Bosna)
- ▶ Vymyšlenou historií národa = přijímané tradice
- ▶ Kolektivní identita příslušnosti k národu – jde někdy až k popření individualismu – dobrý je soukmenovec, špatný je, kdo jím není, používá se v politickém boji dodnes – *správný představitel národa x jeho nebezpeční svůdci / samozvaní elitáři / proslulí škůdci – defraudanti atp.;*

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

KOLEKTIVNÍ IDENTITA

- ▶ Sociálně konstruována
- ▶ Iracionální
- ▶ Založena na respektování rovnosti v rámci národa
- ▶ Udržována a vytvářena:
 - ▶ výchovou a vzděláním,
 - ▶ prováděním zvykových činností a tradic
 - ▶ (také udržováním předsudků).

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

PŘEDPOKLADY FORMOVÁNÍ MODERNÍHO NÁRODA

1. zemský a osvícenský patriotismus
2. etnická identita – „předmoderního“ národa
3. krize starého režimu
4. komunikace a modernizace
5. romantismus – idealizace a prožívání minulosti, jako té správné, z níž se současnost musí poučit, neboť upadá či upadne, nezmění-li se

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

PROČ JE NACIONALISMUS TAK ÚSPĚŠNÝ?

1. Má vysokou legitimizační sílu
2. Zahrnuje všechny obyvatele určitého prostoru
3. Členství v národu chápáno jako přirozené
4. Členové jsou si rovni
5. Bez potíží se mu daří prosazovat, že národ existuje odjakživa
6. Vyzývá tzv. národní duch - subjektivní kladné hodnoty společenství, s nimiž se lze v rámci národa snadno identifikovat = jsou přístupné všem bez velké námahy

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

FÁZE NACIONALISMU V 19. STOLETÍ

- ▶ cca do roku 1880: liberální nacionalismus: vznikají nové pevné národy (Italové, Francouzi, Němci, Britové)
 - ▶ Britové přitom složení v podstatě ze 3 jazykových národů (Angličané, Velšané/Walesané, Skotové) a částečně ze 4 (3 u Irové)
 - ▶ Francouzi ze 3? jazykových skupin – francouzské, occitánské a bretonské
- ▶ cca 1880-1918: šovinistický nacionalismus: opouští se liberální linie. Národy začínají soupeřit (kdo je větší, silnější, ... udělování pasů, závody ve zbrojení). Toto soupeření se dostává do všech složek společnosti a ovlivňuje veškeré jednání. Nese s sebou vznik rasismu, objevuje se antisemitismus. Vytváří se největší koloniální říše. Evropa si rozděluje celý svět.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

MALÉ „NEÚSPĚŠNÉ“ NÁRODY podle M. Hrocha)

Fáze A: období vědeckého či kulturního zájmu

Fáze B: období národní agitace skupiny aktivistů
(vymyšlení národa)

Fáze C: období masového úspěchu

FÁZE NACIONALISMU VE 20. STOLETÍ

- ▶ 1918 – 1945: střet mezi totalitním a demokratickým nacionalismem. K vytvoření národnostně čisté Evropy nedojde. Vznikne mnoho malých mnohonárodnostních států. I. světová válka nevyřeší mezinárodnostní střety. Státy nevznikají podle národnostního principu ale podle toho, jak si přejí vítězné mocnosti
- ▶ Až v roce 1945 vzniká ta Evropa, která měla vzniknout již v roce 1918. Nacionalismus přestává být hlavním tématem, protože přinesl dvě války, holocaust, inflaci a hospodářské problémy. Problém nacionalismu se ozývá v jiných částech světa (Blízký Východ, Afrika, Latinská Amerika, Vietnam,...)
- ▶ Problém přijde s rozpadem Jugoslávie, kdy se Evropa posune o 150 let dozadu

NÁRODNOSTNÍ ODŮVODNĚNÍ ÚZEMNÍ EXPANZE VE SNAZE PŘIPOJIT K „JÁDROVÉM“ STÁTU DALŠÍ OBLASTI, PROTOŽE JSOU OBÝVÁNY „TÝMŽ“ NÁRODEM

Tabulka: Etnické složení Makedonie na přelomu 19. a 20. století.

Počty obyvatel	Srbský pohled 1889	Bulharský pohled 1900	Řecký pohled 1889	Německý odhad 1905
Turků	230.000	490.000	580.000	250.000
Bulharů	60.000	1.180.000	-	-
Srbů	2.048.000	700	-	-
Mak.-Slovanů	-	-	450.000	2.000.000
Řeků	200.000	225.000	656.000	200.000
Albánců	165.000	124.000	-	100.000
Celkem vč. ost.	2.880.000	2.250.000	1.820.000	2.850.000

cit. dle A. Short History of Yugoslavia, Cambodge 1966, s. 136.

SJEDNOCOVÁNÍ NĚMECKA – UTVÁŘENÍ JEDNOTNÉHO NÁRODA

- ▶ Reakce na okupaci Francií, rozdělení na části a zánik Říše 1806 (cca. 600 států) - liberální (osvícenské a racionální) i konzervativní (romantické a dávnověké) podněty a tradice
- ▶ 1815 až 1848 Německý spolek = 35 knížectví a 4 svobodná města
- ▶ romantici: manifestace (1817 Wartburg, 1832 Hambach)
- ▶ liberálové 1832 – Německý celní spolek
- ▶ 1848 – 1849 pokus o sjednocení zdola – neúspěšný
- ▶ 1866 – 1871 sjednocení shora – úspěšné (převaha Pruska → Prusko = Německo, 1876 jazykový zákon – jednání s úřady jen v němčině (namířeno proti Polákům); 1908 v Prusku zákon podporující vykupování půdy patřící Polákům

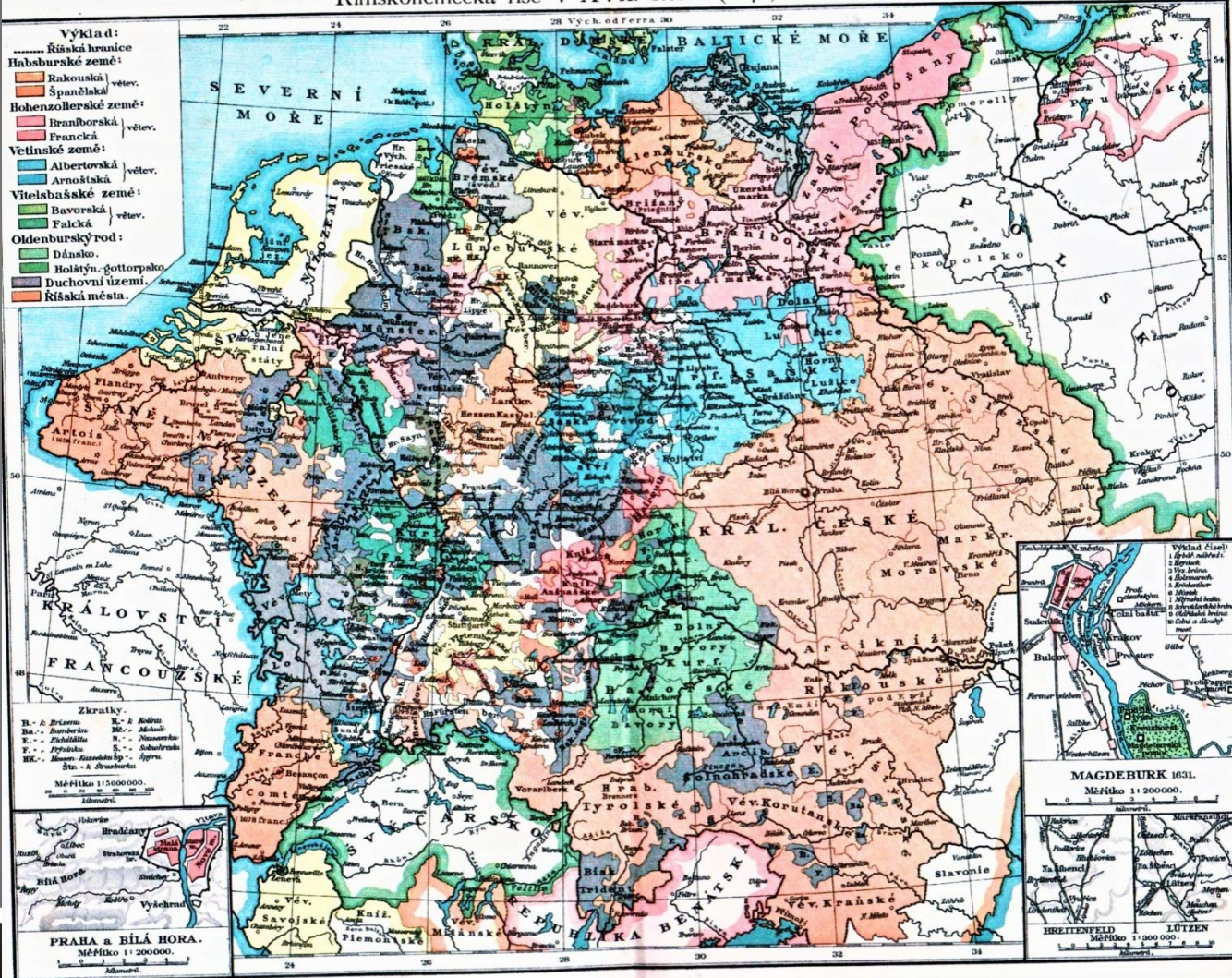

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

- Výklad:**
- Říšská hranice
 - Habsburské země:**
 - Oranžová: Rakouská včev.
 - Červená: Španělská včev.
 - Hohenzollerské země:**
 - Růžová: Branborská včev.
 - Červená: Franciá včev.
 - Vetinské země:**
 - Modrá: Albertovská včev.
 - Černá: Arnoštská včev.
 - Vitelsbašské země:**
 - Žlutá: Bavorská včev.
 - Červená: Falcká včev.
 - Oldenburský rod:**
 - Modrá: Dánsko.
 - Černá: Holštýn, gottorpako.
 - Černá: Duchovní území.
 - Černá: Říšská města.

Zkratky:

B. - Bavorsko	H. - Holštýn
Br. - Branborsko	It. - Itálie
Fr. - Francie	N. - Nizozemsko
Sp. - Španělsko	S. - Savojsko
Pr. - Pruská	P. - Piemontsko
SE. - Saska	M. - Město
S. - Štýrsko	

Měřítko 1:500 000.

PRAHA A BÍLÁ HORA.
Měřítko 1:200 000.

MAGDEBURK 1631.
Měřítko 1:200 000.

BREITENFELD LÜTZEN
Měřítko 1:200 000.

FRANKFURTSKÝ SNĚM

NĚMECKÝ SPOLEK 1815-1866

Německý spolek 1815-1866

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MSMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

NĚMECKO PO SJEDNOCENÍ

➤ obavy:

- rozpad Německa=hospodářský zmar
- nedostatek půdy k uživení obyvatel
- vystěhovalectví – oslabení vlastní, posilnění soupeřů

➤ řešení:

- síla vojenská; časem vojenská + námořní
- územní expanze do zámoří: Namibie, Tanzánie, Samoa, Tiao-čou
- ekonomické a spojenecké zajištění

➤ frustrace nesjednocených:

- nesjednocení podle nich – základ hospodářského zaostávání (popř. úpadku) území, kde žijí
- ve sjednocování je proto třeba pokračovat

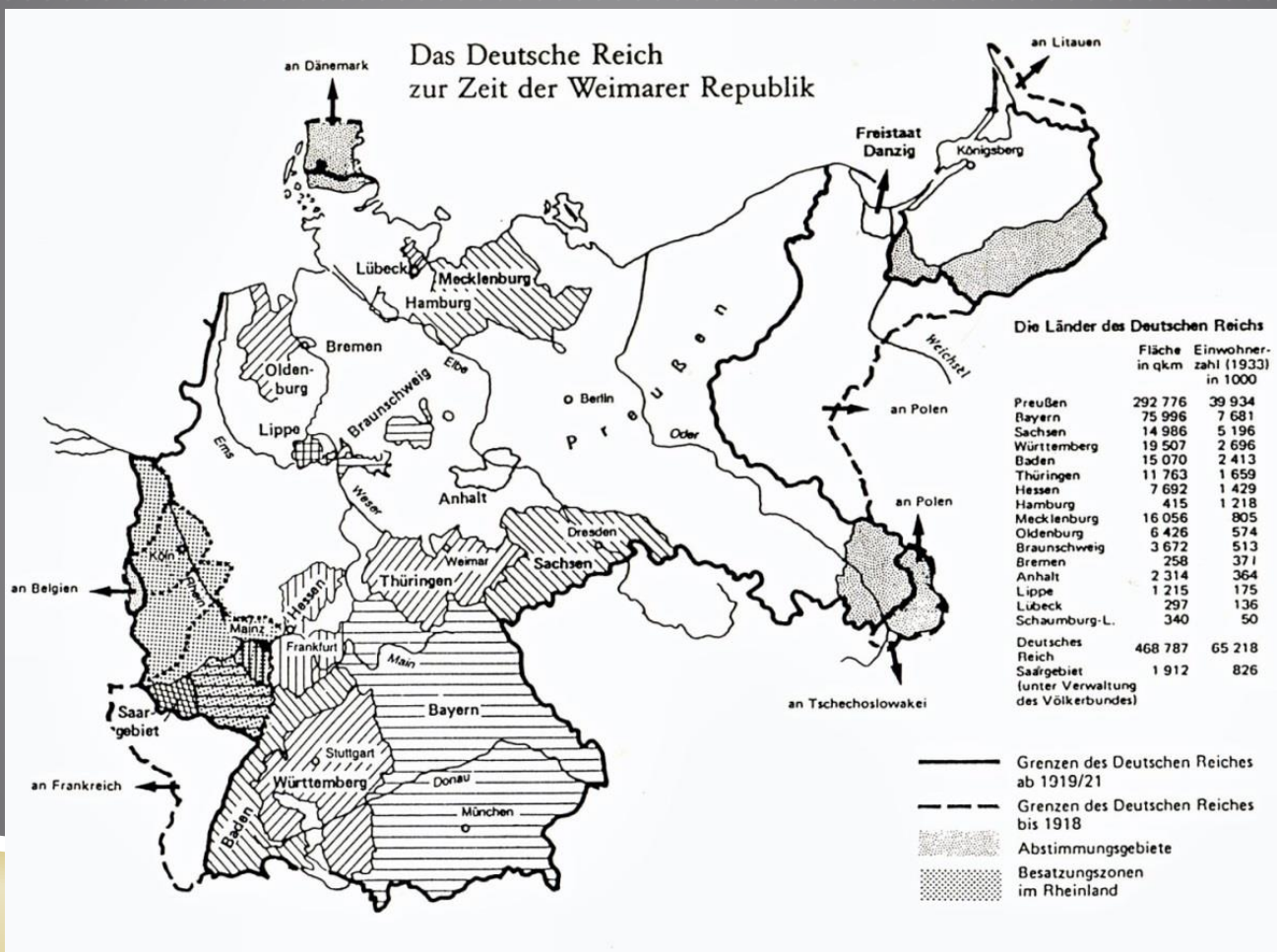

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

NĚMECKO 1918/1921 AŽ 1937

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

SJEDNOCOVÁNÍ ITÁLIE – UTVÁŘENÍ JEDNOTNÉHO NÁRODA

➤ Napoleonské války:

- podnět ke sjednocení – liberální reformy
- 1815 územně návrat zpět, politicky a správně konservace stavu

➤ Neúspěšné pokusy:

- 1830 povstání: v čele republikáni, symbol - vlajka
- 1848 povstání a válka: v čele Piemont a savojská dynastie + republikáni ← společný zájem: sjednocení

➤ Úspěšný pokus:

- 1859-1860, 1866, 1870 s velmocemi proti velmocím, liberalismus x konzervatismus

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MSMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

ITÁLIE 1815

RESTORATION AND REVOLUTION, 1814-1831

29

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

ITÁLIE 1860 - 1870

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

ITÁLIE PO SJEDNOCENÍ 1870

➤ obavy:

- rozpad Itálie=hospodářský zmar a konec nadějí na hospodářský vzestup v budoucnu
- nedostatek půdy k uživení obyvatel
- vystěhovalectví – oslabení vlastní, posilnění soupeřů

➤ řešení:

- územní expanze do zámoří: Somálsko, Dodekanés, Libye, Albánie
- ekonomické a spojenecké zajištění

➤ frustrace nesjednocených:

- nesjednocení – zapříčiní hospodářský úpadek
- ve sjednocování je proto třeba pokračovat = připojit jižní Tyroly, Zadar, Savojsko + Nice

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Toto dílo podléhá licenci Creative Commons
Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.

